

ՆԵՐՐՈՂԵԱՆ Ի ՎԵՐԱՓՈԽՈՒՄՆ ԱՄԵՆԱԲՐՅՆԵԱԼ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻՆ
ԱՍՅԵԱԼ Ի ՆԵՐՍԵՍԷ, ՍՆԱԲՂԱՅ ԽՈՍՏԱՍԱՐ ՆՄԻՆ ԸՆԶԱՅԵԱԼ ՍՆԱԿՅԷ

Սկիզբն է համարում

Եւ ապա զինչ ետես զինքն ի յուսոյն
վրիպեալ,
Քանզի կապեցին, գանեցին,
նախատեցին,
Անարգեցին եւ ի լրումն ամենայնի ի
խաչն¹ բարձրացուցին,
Եւ նա կայր մերձ առ² խաչին
Եւ զայսոսիկ զմտաւ ածեալ հեծեծէր,
Քանզի ոչ գիտէր զխորհրդոյն
զարուրիւն,
Զի թէ ծանուցեալ էր, անկար էր նմա
ԶԲանն Աստուծոյ որպէս զՈրդի
դաստիարակել,
Այլ մարմնով ակն ունէր թագաւորել:
Եւ այս ի վախճան եկն խաչին,
Եւ նա կայր առ խաչն³,
Հայէր ի խաչն եւ ի բանս հրեշտակին
Եւ մրրկաւ անյուսութեան ծփէր,
Եւ հեզիկ զառուս արտասուացն
իջուցեալ ընդ⁴ ծնաւտան՝
Պշուցեալ ի շարշարանս Որդւոյն
փղծկէր⁵:
Այլեւ բնական գութն, մայրական
աղէտն,
Մննդեան սէրն, աշխատութեամբ
դիեցուցանելն,
Յեզիպտոս փախչելն, ի Հերովդիէ
պարուրելն⁶,
Ամենայն⁷ առաջի աշացն
Կերպարանէր ընդ խաչին եւ ասէր.
«Զինչ աւգտեցայ ի փախչելոյն,
Զինչ ի խնամաւք պահելոյն,

¹ **ձ, ք** խաչ
² **ք** չիք առ
³ **ձ, ք** խաչին
⁴ **ք** չիք ընդ
⁵ **ձ, ք** փղծկէր
⁶ **ք** պարուրելն
⁷ **ձ, ք** զայսոսիկ զամենեսեան

Զի ահա զպտուղ երկանց⁸ իմոց⁹
Տեսանեմ ի խաչդ¹⁰ տարապարտ
տարածեալ:
Ընդէր¹¹ յորժամ այդ կայր առաջի,
Ոչ թոյլ ետ հրեշտակն Հերովդէի
Ի ստնդիայ¹² հասակն¹³ զքեզ խողխողէլ,
Զի թերեւս յայնժամ ունէի յայնժամ¹⁴
մխիթարութիւն:
Իսկ այժմ սնար, զարգացար¹⁵,
Երկնից արքայութեան աւետարանիչ
եղեր,
Զհիւանդս բժշկեցեր, զկոյրս
լուսաւորեցեր,
Հացիւ զապերախտ ազգս յագեցուցեր,
Զջուրն ի գինի նոցին փոխեցեր,
Աշակերտս աշակերտս ժողովեցեր:
Եւ այժմ ամենայն երախտագործութիւն
քո ունայնացաւ,
Աշակերտքն փախեան,
Բժշկեալքն ի քէն ապտակեցին,
Կերողքն զհաց¹⁶ քո ընդ երեսդ թքին,
Եւ գինւոյն ըմպողքն կատակեցին,
Եւ միայնակ ի խաչդ բարձրացուցին,
Եւ զիս այսպիսի տեսոյս սրովն
խոցոտեցին»:
Յայս կիրս եւ յերր տարակուսի
Եւ յեւ¹⁷ առաւել իմա՛ կացեալ առ խաչին
Յիսուսի զմայրն նորին,
Եւ այս սգոյս¹⁸ մխիթար ի սաստիկ վշտէն
Զբարբառ Որդւոյն, որ ասաց.
«Կին դու, ահա՛ Որդի քո»,

⁸ **ս, ձ, ք** երկոց
⁹ **ձ, ք** չիք իմոց
¹⁰ **ք** խաչիդ
¹¹ **ք** ընդէր
¹² **ք** ստնտեայ
¹³ **ք** հասակին
¹⁴ **ձ, ք** շրջ. յայնժամ ունէի
¹⁵ **ձ, ք** չիք զարգացար
¹⁶ **ք** զհաց
¹⁷ **ք** եւս
¹⁸ **ձ, ք** ոգւոյս

Եւ ցաշակերտն՝ «Ահա՛ մայր քո»¹,
 Եւ այժմ գովացումն սրտի,
 Ոչ ի բանիս² զաւրութենէն,
 Այլ ի միածնին³ ձայնէն:
 Զի այսու յայտ արար, թէ՛
 «Ես գնամ, փոխիմ յաշխարհէ, յերկինս
 Էլանեմ,
 Մեռանիմ, թաղիմ, այլ ի քէն ոչ⁴
 տեսանիմ,
 Ոչ եւս այլ քեզ սպասաւորեմ,
 Եւ վասն այսորիկ դա քո որդի իմ
 փոխան»,
 Տեսանէս, զի ոչ էր բանս
 մխիթարութեան,
 Այլ եւս յուսահատութեան,
 Այլ ձայնն սփոփեաց, ձայնն գովացոյց
 Զպասքումն ի սէրն եւ ի գութ Միածնին:
 «Զի միայն զքո ձայնդ,- ասէ,- ես⁵ լուայ
 եւ մխիթարիմ,
 Զի խոցոտեցայ, զի միայն դու
 ակնարկեցեր յիս, Յիսուս,
 Եւ սփոփանս է⁶ ինձ բաւական»:
 Այսպէս կացեալ մերձ⁷ խաչին,
 Լուաւ զծարաւի ասելն Միածնին:
 Եւ վերստին խոովեալ վշտացեալ⁸,
 Զաւձեացն⁹ հարեալ կործանեալ անկաւ,
 Զի կաթ ի¹⁰ մի շուր տալ կարաւտացաւ:
 Ապա խոնարհեալ զգլուխն տեսաւ
 Եւ ի կենցաղոյս, զի վճարեցաւ,
 Եկեալ համարձակ ի խաչն մերձեցաւ
 Եւ զձեռոսն¹¹ արեամբն ներկեալ յինքն¹²
 ընկալաւ:
 Կարկառ բերանոյն հանդէպ մերձեցոյց,
 Զառուս արտասուաց ի նոյն կաթեցոյց,
 Եւ զայս ասելով զնոյն համբուրեաց:

¹ր Հմմտ. Յով. 2. ԺԹ. 26-27
² **Ժ**, **Է** բանէս
³ **Ժ** միածնին, **Է** միածնի
⁴ **Ժ**, **Է** շրջ. ի քէն ոչ
⁵ **Է** եւս
⁶ **Ժ**, **Է** չիք է
⁷ **Ժ**, **Է** + Ի
⁸ **Ժ**, **Է** վշտացաւ
⁹ **Ժ**, **Է** եւ զաւձեացն
¹⁰ **Ժ**, **Է** չիք ի
¹¹ **Ժ**, **Է** չիք համարձակ ի խաչն մերձեցաւ եւ
 զձեռոսն
¹² **Ժ**, **Է** ինքն

«Որդեանկ իմ Յիսուս, այս ձեռն է,
 Որ ի կաւոյ զաշս¹³ կուրին գոյացոյց,
 Էմամանուէլ¹⁴, անդրանիկ իմ,
 Այս մատունք¹⁵ է, որ զհինգ նկանակ
 բազմացոյց,
 Եւ զհինգ հազար թիւն յագեցոյց:
 Միածին Կուսի քո մաւրս այս մարմինն,
 Որ յարգանդս¹⁶ իմ անսերմն յղացաւ¹⁷
 Եւ անցաւ կուսութեամբ ծնաւ,
 Եւ սրբութեամբ սնեալ ծաղկեցաւ,
 Եւ տգեղութեան մեղաց վերոյ
 փայլեցաւ,
 Եւ գեղեցիկ քան զորդիս¹⁸ մարդկան¹⁹
 գտաւ:
 Վասն է՛ր այժմ անպարտ մեռար²⁰,
 Կամ ընդէ՛ր յարեան²¹ քո ներկէր,
 Կամ զիարդ գքեզ փրկել չկամեցար,
 Կամ ընդէ՛ր մաւրս չողորմեցար²²,
 Եւ նախ քան զայս յերկրէ զիս տարար»:
 Արդ, այսպիսի ողբովք հանդերձ
 Յոհաննու²³,
 Եւ աստուածասէր Յովսէփաւ եւ
 Նիկողեմոսիւ²⁴
 Իջուցեալ զԱստուածն մարմնացեալ
 Պատեալ եղին ի գերեզմանին²⁵ ^{26ա}:
 Եւ յապա²⁷ հովացեալ այնուհետեւ
 Աստուածածին Կոյսն,
 Եւ առ ինքն եկեալ հանդերձ բարեշնորհ
 կանամբքն,
 Կրկին յաճախէր զաշխարանսն շուրջ
 զգերեզմանաւն:
 Մոռացեալ զերկիւղ հրէիցն²⁸,

¹³ **Է** աշս
¹⁴ **Է** Եմամանուիլ
¹⁵ **Է** + քո
¹⁶ **Ժ**, **Է** յարգանդիս
¹⁷ **Ժ** յղացար
¹⁸ **Ժ**, **Է** չիք քան զորդիս
¹⁹ **Ժ**, **Է** + քան զոր
²⁰ **Ժ**, **Է** մեռանէր
²¹ **Է** յարին
²² **Է** չիք կամ ընդէ՛ր մաւրս չողորմեցար
²³ **Ժ** Յոհաննու
²⁴ **Ժ**, **Է** Նիկողեմոսիւ
²⁵ **Է** գերեզմանն
^{26ա} Հմմտ. Յով. 2. 19:38-42
²⁷ **Ժ**, **Է** ապա
²⁸ **Ժ**, **Է** հրէից

Անտես արարեալ զմախանս
 քահանայիցն,
 Արհամարհեալ¹ զսուր զինուորացն,
 Ողբայր պարկեշտ կանամբքն,
 Որք կոծէին զտարապարտ,
 Եւ զանիրաւ դատավճիռ մահուն:
 Զոր Զաքարիաս ասաց յառաջագոյն, թէ.
 «Յաւուր² յայնմիկ սաստկասցի կոծ
 յերուսաղէմ,
 Իբրեւ զկոծ որդւոցն Ամովսայ.
 Եւ զկոծ նոնենեաց³ կոտորելոց Ի⁴
 դաշտի,
 Եւ կոծեսցին իբրեւ ի վերայ
 անդրանկան սիրելւոյ,
 Արք նոցա առանձինն,
 Եւ կանայք նոցա առանձինն⁵»^{6բ}:
 Եւ յայպէս երջանիկ կանամբքն
 Նստէր շուրջ զգերեզմանան⁷ յողբս
 Յերեկոյէ ուրբաթուն մինչ յարշալոյս⁸
 միաշաբաթին՝
 Սպասեալ յուսոյ յարութեանն,
 Ըստ անսուտ ի Գալիլեա նորին Տեառն
 խոստմանն^{9գ}:
 Անց ուրբաթն եւ նոքա ողբովք
 երթեւեկութեամբ ի նոյն կանխէին,
 Եկն շաբաթն, եւ անդ նստեալ
 դեգերէին:
 Եւ յերեկոյի շաբաթուն
 Ի խոր գիշերոյն ի բացեալ¹⁰ ի
 պահապանացն¹¹,
 Յակճիռս գոլով նոցա տքնութեամբ¹²
 նայէին ի տապանն:
 Եւ ահա շարժումն երկրի, դղրդումն
 վայրացն,

Պատառումն¹³ վիմացն, տատանումն
 յատակին,
 Փայլիւն¹⁴ երկնաւոր զաւրացն¹⁵,
 Շողացումն անմարմին բանակացն¹⁶,
 Պար զուարթնոցն զաւրաց շուրջ
 զգերեզմանան¹⁷,
 Յորոց յահէն խոռվեցան պահապանքն,
 Եւ եղեն իբրեւ զմեռեալս^{18 19ա}:
 Պատասխանի ետ հրեշտակն երջանիկ
 կանանցն.
 «Դուք մի՛ երկնչիք, ձեզ աւետիս²⁰ է եւ ոչ
 երկիւղ:
 Յիսուս²¹, որպէս յուսայք, յարեալ,
 Խաչեալն կենդանացաւ:
 Նազաւրացի սաղարթ ի ծոցոյ
 գաւազանէդ, որ Յեսսեայ,
 Ո՛վ կոյս Մարիամ, անթառամ
 ծաղկեցաւ^{22բ},
 Վարդն կարմրերփեան թփոյդ²³
 ցնծութեան անմահ փթթեցաւ,
 Պտուղն արհնեալ ճոռոյդ արհնութեան
 ահա խայծեցաւ:
 Մի՛ երկնչիք, այլ ցնծացէք,
 Յիսուս՝ զոր խնդրէքն, յարեալ,
 Տեղիս թափուր է կտաւաւքն»^{24գ}:
 Զայս լուեալ սրբոց կանանցն
 Փութացան աւետարանել աշակերտացն
 Ըստ բանի հրեշտակին,
 Որոց եւ պատահեաց Տէրն^{25ա}:
 Իսկ Կոյսն Աստուածածին դանդաղեալ
 Մերձ նստաւ գերեզմանին՝ ասելով.
 «Ինձ զինչ մխիթար աւետեաց
 յարութեանդ,
 Յորժամ ոչ տեսանեմ զյարուցեալն, եւ
 փափագեմ,

¹ **Ժ, Թ չիք** արհամարհեալ
² **Թ** յաւուրն
³ **Ժ, Թ** նոնենեացն
⁴ **Ժ, Թ չիք** ի
⁵ **Թ չիք** եւ կանայք նոցա առանձինն:
^{6բ} Հմմտ. ԶԱՔ. 12:11-14
⁷ **Թ** գերեզմանաւ
⁸ **Ժ, Թ** յարշալոյսն
^{9գ} Հմմտ. ՄԱՐԿ. 10:33-34, ՄԱՍԹ. 27:63
¹⁰ **Թ** բացեալ
¹¹ **Թ** պահապանաց
¹² **Ժ, Թ** տազնապուծեամբ

¹³ **Ժ, Թ** եւ պատառումն
¹⁴ **Ժ, Թ** փայլումն
¹⁵ **Թ** զօրաց
¹⁶ **Ժ, Թ** բանակաց
¹⁷ **Թ** զգերեզմանաւ
¹⁸ **Ժ, Թ** զմեռեալ
^{19ա} Հմմտ. ՄԱՍԹ. 28:4
²⁰ **Ժ, Թ** աւետարան
²¹ **Ժ, Թ** Քրիստոս
^{22բ} Հմմտ. ԵՄ. 11:1
²³ **Ժ, Թ** փթոյթ
^{24գ} Հմմտ. ՄԱՍԹ. 28:5-7
^{25ա} Հմմտ. ՄԱՍԹ. 28:8

Զի զոր մեռեալ ընդգրկեալ եդի արտասուաւք ի տապանդ,
 Յարուցեալ տեսից եւ ողջագուրեալ գուարճացայց:
 Յորժամ ոչ տեսանեմ զորդեակն, թէ եւ յարուցեալ է,
 Ինձ որպէս մեռեալ համարեալ»:
 Զայս ասելով ողբայր արտասուաւք¹, եւ յունայն գերեզմանն նայելով լայր եւ ասէր.
 «Որդեակ, ոմանք գողացեալ զքեզ համբաւեն,
 եւ այլք յարուցեալ,
 եւ ես յայս² տարակուսանացս միջի երերեալ:
 Յոյց զճշարտութիւն խորհրդոյս, Յիսուս»³:
 եւ մինչ դեռ զայս ասելով լայր՝ խոնարհեցաւ ի գերեզմանն, եւ տեսանէ դարձեալ երկուս հրեշտակս, Զի նստէին մի ի սնարից եւ մի յանոտից, Ուր կայր մարմինն Յիսուսի⁴, Որք եւ հարցին զնա զպատճառս արտասուաց:
 Ասէ ցնոսա. «Յիս⁵ հարցանէք, Թէ զի՞ լաս ի գերեզմանդ նստեալ:
 Զմիաճինն իմ սպանեալ այդր թաղեցին, եւ այժմ գողացեալ ոչ գիտեմ ո՞ր եդին եւ զհարձ դողարիմ ի լալոյ»:
 Զայս ասելով եւ ի խոնարհ հրեշտակսն նայելով,
 Ետես զնոսին զարհուրեալս, եւ վաղվաղակի երկիւղիւ յարուցեալս, Կարծեալ թէ ոք ի հրէիցն⁶ եկն ի թիկանց կոյս նայեցաւ⁷,
 եւ ետես զնոյն ինքն զՔրիստոս իւր առ ընթեր,
 եւ ոչ ծանեալ պատրուակեալ զարութեամբն,

Որ եւ նա հարցանէր. «Կին դու, զի՞ լաս, զո՞ խնդրես»:
 Իսկ նա, աւելորդ համարեալ զմիանգամ ասացեալն երկրորդել, ասէ.
 «Ո՛վ պարտիզպան, եթէ դու բարձեր զնա, ասա ինձ՝ զի առից:
 Միաճին⁸ իմ էր, եւ ոչ գոյ, այլ մխիթար մարս զկնի նորին,
 Թերեւս մեռեալ մարմնովն, փոքր ինչ մխիթարեցայց ի սգոյս»:
 Ասէ ցնա Յիսուս «Մարիամ», եւ ընդ բանին զուարճացոյց ճանաչել զանձն,
 Թէ նոյն ինքն է իւր Որդին,
 Իսկ նա սկսաւ ձայնել ցնծութեամբ՝ «Րաբունի»,
 Զի յետ կրկին ծննդեանն⁹ յարգանդէ կոյս գերեզմանին,
 Պատկառէր կոչել իւր¹⁰ որդի,
 Այլ հասարակաց Տէր եւ վարդապետ եւ նոյն ժամայն ծնաւդական¹¹ գթովն Ողջագուրել կամեցաւ զՄիաճինն:
 Առ որ յաւել. «Մի՛ մերձենար յիս, Զի չեւ եւս ելեալ եմ ես առ Հայրն իմ¹²»:
 Յորժամ ի քէն ծնայ¹³ ըստ երկրային կենցաղոյս,
 Քոյով ձեռաւքդ շաւշափեալ զգուցեաց որպէս երկրածին մարմին¹⁴,
 Իսկ վերստին ծնեալ ի կոյս վիմէդ, Երկնային Հաւրն երկնայնոյ¹⁵ տուր տեղի՞ զգուանաց ձեռին,
 Զի առցէ գերախայրիս պատարագի անդրանիկս»:
 Զայս ասելով ազդեաց նմա¹⁶ զպատիւ աստուածութեանն իմանալ,
 Թէ Բանն Աստուծոյ է առ¹⁷ ի նմանէ Ծնեալ երկնային աթոռոյն ժառանգ,
 եւ ոչ միայն յինքենէ, մարմին երկրային

¹ d, t արտասուաւ
² t յայս
³ e ձեռագրի՝ մեզ հասանելի թվային տարբերակում բացակայում են 266 եւ 267 էջերը (...երկրային կենցաղոյս)
⁴ Հմմտ. Յով. 20:12
⁵ t յիս
⁶ t հրէից
⁷ t հայեցաւ

⁸ t Միաճինն
⁹ t ծննդեան
¹⁰ t շրջ. իւր կոչել
¹¹ d ծնողական
¹²ա Հմմտ. Յով. 20:11-17
¹³ t շրջ. ծնայ ի քէն
¹⁴ d, t մանուկ
¹⁵ t երկնայնոյն
¹⁶ t զնա
¹⁷ d էառ

Ի սերմանէ հաւրն Դաւթի,
 Զայս ասելով առաքեաց զնա առ
 աշակերտսն,
 Ուր¹ յետ իջանելոյն ի Հաւրէ
 Ի ձեռացն Թովմայի շաւշափի^{2ա} :
 Եւ եկն աստուածընկալ Կոյսն³ առ դասս
 առաքելոցն,
 Հանդերձ Մագդաղենացեան⁴
 Մարիամաւ,
 Որ պատմեաց նոցա,
 Թէ յայսպէս ետես նա⁵ զՏէրն⁶ եւ
 խաւսեցաւ^{7բ} :
 Եւ ընդ նոսա էր Սրբուհին
 Յորժամ⁸ դրաւքն փակելովք յառաջին
 միաշաբաթն⁹
 Եւ յերկրորդն Տէրն նոցին յայտնեցաւ^{10գ} :
 Այլ եւ ի քառասնաւրեա¹¹ աւուրց
 երեւմունսն¹² տեսանէր զնա^{13դ}
 Եւ մխիթարէր¹⁴, որպէս ասաց ինքն Տէրն.
 «Դարձեալ տեսից զձեզ եւ ուրախ լիցին
 սիրտք ձեր,
 Եւ զուրախութիւն ձեր ոչ որ հանէ ի
 ձէնջ^{15ե} :
 Զի արդարեւ որպէս անկար էր ումէք¹⁶
 Այնուհետեւ զյարուցեալն ի մահ խաչին
 ածեալ¹⁷,
 Այսպէս եւ զսփոփեալսն ի տրտմութենէ¹⁸
 Խաչին տեսլեամք յարութեանն

¹ **ձ, տ որ**
^{2ա} **Հմմտ.** Յովզ. 20:27-28
³ **ձ, տ չիք** Կոյսն
⁴ **ձ** Մագթաղենացեան, **ե** Մակդաղէնա-
 ցեան
⁵ **ձ, տ զնա**
⁶ **ձ, տ Տէր**
^{7բ} **Հմմտ.** Յովզ. 20:18
⁸ **ձ, տ չիք** յորժամ
⁹ **ձ, տ միաշաբաթին**
^{10գ} **Հմմտ.** 20:19, 26
¹¹ **տ** քառասնօրեայ
¹² **ձ, տ** երեւմունս
^{13դ} **Հմմտ.** Գործք 1:3
¹⁴ **ձ, տ** մխիթարիւր
^{15ե} **Հմմտ.** Յովզ. 16:22
¹⁶ **տ** ումէք
¹⁷ **ձ** ածեալ, **տ** ածել
¹⁸ **տ** տրտմութենէն

Անկար էր անճառ ուրախութենէն¹⁹
 Որ²⁰ ի փառս յարուցելոյն կողոպտել :
 Իսկ ի լրումն եկեալ աւուրցն քառասնից
 Զուել կամեցաւ իջեալն²¹ յերկնից,
 Բանն մարմնովն իւրով ի գաւառն
 հայրենի,
 Առ զՄայրն դասուք աշակերտացն եւ ել
 ի Բեթանիա^{22ա} :
 «Եկայք,- ասէ,- ի տեղին, ուստի
 կայեալ ի խաչն,
 Կամաւ իմ ածայ, տեսէք զփառսն,
 Զոր խաչելութեամբն ստացայ,
 Ի լեռնէն Զիթենեաց, ուր սուսերաւք
 Եւ բրաւք միայն ես ըմբռնեցայ²³,
 Անտի ականարկէք վերացեալ զիս
 յաթոռն
 Ուստի եկեալ ձեզ ցուցայ :
 Եւ դո՛ւ, Մայր իմ Մարիամ,
 Որ²⁴ ի շարշարանսն սրով սիրոյ իմ
 խոցոտեցար,
 Հայեաց եւ տես Միածնիս քո զպատիւն
 չքնաղ
 Ի վեր քան զոր յուսացար,
 Որ թագաւոր զիս ունել յաթոռն Դաւթի
 ըղձացար,
 Այսաւր ահա²⁵ ականարկես ի Հաւր
 Աստուծոյ
 Կառս քառակերպեան զորդիս²⁶ քո
 բազմեալ^{27բ} :
 Եւ որ ի²⁸ լսին զովսաննայ մանկանցն^{29դ},
 Կարծելով զիս թագաւորեալ³⁰
 բերկրեցար,
 Լսես ի բոցանիւթ լեզուաց³¹ զաւրաց³²
 հրեղինաց

¹⁹ **տ** ուրախութիւն
²⁰ **տ** ոչ
²¹ **ձ** իջանելն
^{22ա} **Հմմտ.** Գործք. 24:50
²³ **ձ** ըմբռնեցայ
²⁴ **ձ, տ** գոր
²⁵ **ձ, տ շրջ.** ահա այսաւր
²⁶ **տ** զորդիս
^{27բ} **Հմմտ.** Եզ. 1:1-28
²⁸ **ձ** չիք ի
^{29դ} **Հմմտ.** ՄԱՍԹ. 21:15
³⁰ **ձ** թագաւորիլ
³¹ **ձ, տ** լեզուացն
³² **ձ, տ** զաւրացն

Փառս երկրպագութեամբ ինձ տուեալ»:
 Զայս ասելով մինչ դեռ հայէին՝ վերացաւ
 եւ քայլելով ընդ աւրս վերին
 բարձրացաւ:
 Եւ շուեալ¹ վերոյ ամպոյդ² սլացաւ,
 եւ մտեալ յերկինս յերկնից ի ծոցն³ Հաւր
 եւ յաթոռ փառացն հանգեալ^{4ա}:
 Յայնժամ Մայր նորին Մարիամ տեսեալ
 զշուեղն նորա⁵
 Ընդ երկինս անաւզնական միայնակ,
 Ստրջացաւ յանձն եւ ասէ.
 «Արդարացար Գաբրիէլ, ի վեր քան զոր
 խաւեցար,
 Փառս Որդւոյ իմոյ յայսաւր տեսանեմ,
 Դու զաթոռն Դաւթի ասացեր նմա տալ,
 եւ ես յաթոռն Աստուծոյ տեսանեմ զդա
 վերացեալ:
 Հաստատեցաւ սիրտ իմ,
 Ընդարձակեցաւ լեզու իմ
 Ի շնորհակալութիւն Հաւր իւր եւ
 Աստուծոյ:
 Մեծ, ասացեր ինձ⁶, ո՛վ Գաբրիէլ, լինել⁷
 Որդւոյդ^{8բ},
 եւ ահա տեսանեմ պատիւ եւ մեծութիւն
 դմա ի վեր քան զյոյս,
 Զի ամենայն արարածոց վերոյ անցեալ⁹
 բարձրացաւ¹⁰:
 Այսաւր ուրախ լինիմ,
 Այսաւր եմ¹¹ բերկրեալ տիրապէս, քան
 յայնմ աւուր,
 Յոր խրախոյս տայիր ինձ ուրախանալ,
 Յորում զելս խորհրդոյ բանից քոց¹²
 ծանեայ:
 Որդի Աստուծոյ ասացեր ինձ ծնանելով,
 զուարթունն,

¹ **ձ** շուեղ
² **Է** ամբոյդ
³ **ձ, Է** ի ծոց
^{4ա} **Հ**մմտ. ԳՈՐԾՔ 1:9–11
⁵ **ձ** նորին
⁶ **ձ, Է** չիք ինձ
⁷ **Է** լինիլ
^{8բ} **Հ**մմտ. ՂՈՒԿ. 1:32
⁹ **ձ, Է** չիք անցեալ
¹⁰ **Է** բարձրացեալ
¹¹ **ձ, Է** չիք եմ
¹² **Է** քո

Եւ ես պահելով զբանս քո¹³ խելամուտ
 լինէի ի սրտի,
 Եւ ոչ ստուգիւ զնոյն գիտէի:
 Ահա այժմ ծանեայ, թէ Բանն Աստուծոյ
 յինէն մարմնացաւ,
 Այսաւր հաւատացեալ զիս Աստուծոյ
 հարսնացեալ
 Եւ աստուածածին խանդակաթ ոգւով
 Գոհութիւն ի բարձունս առաքեմ եւ
 ասեմ.
 Ո՛վ Հաւր Աստուծոյ ծոցոյ¹⁴ ծաղիկ,
 Եւ Մաւրս կուսի¹⁵ Միածին անդրանիկ,
 Մի՛ մոռանար զաղախին քո եւ զմայր,
 Ած զիս յերկինսդ¹⁶ ընդ գրաւական ի
 մարմնոյդ
 Զոր յինէն¹⁷ առեալ վերացար:
 Զի ի տեսիլ փառաց քոց զուարճացեալ,
 Հայեցայց զքեզ յաթոռ Հաւր քո նստեալ,
 Մի՛ թողուր զիս իսպառ աստ ի ստորին
 վայրս¹⁸ պանդխտեալ,
 Ուր նստիմ ի սուգ վշտացեալ,
 Եւ միշտ առ քեզ գալն փութացեալ»:
 Զայս ասելով երկիր պագեալ¹⁹
 Դարձաւ յԵրուսաղէմ ընդ դասս
 առաքելոցն^{20ա},
 Ունելով ի պաշտան իւր զտուեալն
 յԱնդրանկէն
 Զորդեակն երկրորդ Յոհաննէս²¹:
 Եւ անդ կալով ընդ նոսա ի վերնատունն
 Հաղորդեցաւ²² հրաշալի յիշման²³ Հոգւոյն
 ի յաշխարհ^{24բ}:
 Ծանեաւ զի իւր միջնորդութեամբն²⁵
 Տնարիկեցաւ այս խորհուրդ,
 Քանզի ինքն Աստուածածին կոչսն

¹³ **ձ, Է** չիք քո
¹⁴ **Է** չիք ծոցոյ
¹⁵ **ձ, Է** կուսիս
¹⁶ **Է** յերկինս
¹⁷ **Է** չիք ընդ գրաւական ի մարմնոյդ՝ զոր
 յինէն
¹⁸ **ձ, Է** վայր
¹⁹ **ձ, Է** երկրպագեալ
^{20ա} **Հ**մմտ. ՂՈՒԿ. 24:52
²¹ **ձ, Է** Յովհաննէս
²² **Է** + ընդ
²³ **ձ, Է** յիշման
^{24բ} **Հ**մմտ. ԳՈՐԾՔ Ա. 14, Բ. 1–4
²⁵ **ձ, Է** միջնորդութեամբ

Ետ մարմին ընծայ¹ ի յերկինս,
 Եւ առ աշխարհ առհաւատչեայ նորին
 Զհեղեալ Հոգին ի յերկիր²,
 Որով ի նշանս եւ ի³ սքանչելիս
 զաւրացեալ⁴
 Զեռք առաքելոցն յանուն Որդւոյն իւրոյ:
 Ո՛ր ցնծութիւն էր, որ ոչ տիրէր
 պարկեշտ եւ հեզն հոգւոյ,
 Յորժամ ասաց Պետրոս առ կաղն.
 «Յանուն Յիսուսի Քրիստոսի,
 Որ ի Մարիամայ⁵ ծնաւ՝ արի՛ եւ գնայ⁶,
 Մարիամ լուեալ զնոյն,
 Եւ տեսեալ զվազեալն զդէմ⁷ ի յերկիր
 Եղեալ գոհութիւն Աստուծոյ եւ⁸ Հաւր
 յերկինս առաքէր^{9ա}:
 Առ սա մերձ աստուածընկալ կուսիս
 ժողովեցան այրիքն,
 Զորս պաշտէին առաքեալքն¹⁰, սմա եւ
 որոց ընդ ինքեան կարգեցաւ.
 Ստեփաննոս եւ իւրքն ի պաշտան
 սարկաւագութեան^{11բ},
 Եւ յորժամ յանաւրէն յեբրայեցւոցն¹²
 ածաւ
 Վկայն անդրանիկ ի կործանումն¹³
 քարանց
 Եւ նա¹⁴ հայեցեալ յերկինս ետես զՅիսուս
 Փառաւք նստեալ ընդ աջմէ Աստուծոյ^{15գ},
 Անճառ տիրեաց կուսին ցնծութիւն ի
 լուր աւետեացս,

¹ **Ժ, Է** ընծայ
² **Ժ, Է** յերկիրի
³ **Ժ** չիք ի
⁴ **Ժ** զաւրացեալք
⁵ **Է** Մարիամայ
⁶ **Է** գնա
⁷ **Է** զդէմս
⁸ **Ժ, Է** չիք եւ
^{9ա} **Հմմտ.** Գործք. 3:6-8
¹⁰ **Է** առաքեալք
^{11բ} **Հմմտ.** Գործք 6:1-6
¹² **Ժ** եբրայեցւոցն
¹³ **Ժ** կործումն
¹⁴ **Է** ահա
^{15գ} **Հմմտ.** Գործք 7:55-59

Զի զիւր Անդրանիկն¹⁶ ոչ միայն
 երկնաւորք,
 Այլ եւ ի յերկրէս բիբք կորովիք արժանի
 եղեն նկատել¹⁷
 Բազմեալ ի փառս Աստուծոյ:
 Պետրոս եւ Պաւղոս յորժամ բաժանեցին
 զաշխարհս¹⁸ ի քարոզութիւն,
 Զսորա¹⁹ պատիւն եւ զպաշտանն անքակ
 պահեցին ի միասին:
 Նա ի թլփատութեանն²⁰ ասէ.
 «Եւ ես ի հեթանոսս, բայց միայն զի
 զաղքատսն յիշեսցուք»^{21դ}:
 Եւ աղքատ էր Աստուածածին Կոյսս
 բազմութեամբ այրեացն,
 Որ ընդ իւր կարաւորք պաշտաման
 առաքելոցն,
 Քանզի աստ, ուր Որդին իւր խաչեալ,
 Եւ նմա աղքատ անուն վերադրեալ:
 Յակոբոս²² եղբայր Տեառն եւ Յոհաննէս²³
 Սիրեցեալ աշակերտն ի սորա պատիւ²⁴,
 Եւ վասն²⁵ սորին պաշտաման մնացին
 յերուսաղէմ,
 Եւ ոչ շրջեցան ընդ հեթանոսս,
 Մինչ ի կէտ²⁶ փոխման տիրուհւոյն,
 Որպէս ասէ առաքեալն.
 «Յետ երեքտասան ամաց ելի
 յերուսաղէմ
 Եւ տեսի զՊետրոս եւ զՅակոբոս»²⁷

¹⁶ **Է** չիք ի կործումն քարանց //Եւ նա
 հայեցեալ յերկինս ետես զՅիսուս //Փառաւք
 նստեալ ընդ աջմէ Աստուծոյ //Անճառ
 տիրեաց կուսին ցնծութիւն ի լուր աւետեացս
 //Զի զիւր Անդրանիկն
¹⁷ **Ժ** նկատեալ
¹⁸ **Ժ** զաշխարհս
¹⁹ **Ժ, Է** գոր
²⁰ **Ժ, Է** թլփատութիւնն
^{21դ} **Հմմտ.** Գաղ. 2:10
²² **Ժ, Է** Յակովբոս
²³ **Ժ, Է** Յովհաննէս
²⁴ **Ժ, Է** պատիւն
²⁵ **Ժ, Է** չիք վասն
²⁶ **Ժ, Է** + կոչման կամ
²⁷ **Ժ, Է** Յակովբոս

Եւ գՅոհաննէս¹, զսիւնքն կարծեալ»^{2ա},
 Եւ ո՛ր ետես, եթէ ոչ սրբոյ Կուսին ի
 պաշտան:
 Յակոբոս իբրեւ զնախընդել³
 պաշտանեայ ի տանն Յովսեփայ^{4բ}
 Եւ Յոհաննէս որպէս ի Քրիստոսէ⁵ որդի
 փոխան իւր տուեալ^{6գ}:
 Իսկ Պետրոս իբրեւ զգլուխ⁷
 դասուն Մարն գնդին Յիսուսի
 հպատակեալ^{8 9դ},
 Զի յորժամ զմտաւ ածէին առաքեալքն
 զՏեառն
 Իւրեանց Մարն Կուսի
 զհնազանդութիւնն,
 Զոր պատուէր, զոր ոչ նոքա
 պատկառանաւք նմին առնէին¹⁰:
 Իսկ նա՝ հեզութեան աղբիւրն,
 պարկեշտութեան մայրն,
 Անաղտ մարգարիտն միշտ
 խոնարհութեամբ ընդ նոսին ճգնէր,
 Եւ ի գործ Աւետարանին քաջալերէր,
 Եւ զվշտացեալսն միսիթարէր,
 Եւ ի հալածանսն¹¹ յուսով փառայ¹²
 սփոփէր
 Եւ ինքն յաղաւթս անդադար
 կանկնէր¹³,
 Եւ զտեղիս¹⁴ շարշարանաց¹⁵ Միածնին իւր
 պատուէր
 Եւ ի նոսին խնկաւք եւ լապտերաւք յար
 շրջէր,
 Եւ ի հրէիցն նախատինս բազումս
 ընդունէր,

¹ **Ժ, Է** զՅոզիաննէս
^{2ա} **Հմմտ.** ԳԱՂ. 2:9
³ **Ժ, Է** զնախընտել
^{4բ} **Հմմտ.** ԳԱՂ. 1:19
⁵ **Է** Քրիստոսի
^{6գ} **Հմմտ.** ՅՈՎՃ. 19:26
⁷ **Ժ, Է** գլուխ
⁸ **Ժ** հպատակեալք
^{9դ} **Հմմտ.** ՄԱՏԹ. 16:18, ՂՈՒԿ. 22:32, ՅՈՎՃ. 21:15-17
¹⁰ **Ժ, Է** ունէին
¹¹ **Է** հալածանս
¹² **Ժ, Է** փառացն
¹³ **Ժ, Է** կանկնէր
¹⁴ **Ժ, Է** զտեղի
¹⁵ **Է** շարշարանացն

Քանզի արգելուին¹⁶ զնա աղաւթել
 Ի տեղիս շարշարանաց Փրկչին,
 Եւ հալածանս, եւ նեղութիւնս բազումս¹⁷
 Սուրբ Կուսին յարուցին:
 Այլ զի հոռոմոց¹⁸ էր իշխանութիւնն
 Ոչ էին¹⁹ ձեռնհաս անձամբ անձին ինչ
 վճարել,
 Նահանջէին ի շարն²⁰ թունից²¹:
 Եւ Սուրբ Կոյսն մնաց յերուսաղէմ
 Պաշտպանեալ ի Յակոբայ եւ ի
 Յոհաննէ²²,
 Մինչեւ ի կէտն²³ փոխման
 ամենաւրհնեալ Կուսիս,
 Եւ որ ընդ սմա բազմութեանն²⁴ ժողովէր
 Պաւղոս զպտուղ հեթանոսացն
 հաւատացելոց
 Եւ²⁵ ամ ըստ ամէ²⁶ առաքէր,
 Որպէս եւ յայտ է յամենայն թողթան,
 Քանզի յորժամ լսես թէ. «Հաճոյ թուեցաւ
 Մակեդոնացւոցն²⁷
 Եւ Աքայեցւոցն հազորդութիւն առնել
 Ընդ աղքատս²⁸ սրբոցն յերուսաղէմ,
 Զի եւ պարտապան իսկ են»^{29 30ա}
 Աստուածածին Կուսին³¹ իմա
 զպաշտանն,
 Զի նմա³² էին տիրապէս պարտապան³³,

¹⁶ **Ժ, Է** արգիլուին
¹⁷ **Ժ, Է** բազում
¹⁸ **Ժ, Է** հոռոմացւոց
¹⁹ **Ժ, Է** եւ էին
²⁰ **Է** շար
²¹ **Ժ** թիւնից
²² **Ա, Բ, Ժ** Յոզիաննէ
²³ **Ա, Բ** կէտ
²⁴ **Ա, Բ** սմա՛ եւ որ ընդ ամենաւրհնեալ
 (Բ ամէնաւրհնեալ) Կուսին բազմութեանն
 փխ. ամենօրհնեալ Կուսիս, եւ որ ընդ սմա
 բազմութեանն
²⁵ **Է** չիք եւ
²⁶ **Ա** ամըստամէ, **Ժ** յամէ
²⁷ **Ա, Բ, Է** Մակեդոնացոցն
²⁸ **Ա, Բ** յաղքատս
²⁹ **Ժ + Է**
^{30ա} **Հմմտ.** ՀՌՈՍ. 15:26-27
³¹ **Ժ** Կուսիս
³² **Բ** նմայ
³³ **Է** պարտական

Ուստի եւ զկենաց հոգւոց զպտուղն
 կերան:
 Եւ ինքն Պաւղոս ամ ըստ ամէ ի
 քարոզութենէն¹ սմա
 Յերկրպագութիւն փութացեալ
 հասանէր² ամենայն առաքելովքն³:
 Զի մեծ էր յոյս եւ մխիթարութիւն,
 Զոր ունէին ի սրբոյ Կուսին տեսանելն⁴:
 Այսպէս պաշտեցին զսա⁵ մինչեւ ի ժամ
 վերափոխմանն,
 Եւ այպէս մնաց նա յաշխարհ,
 Եւ ետես⁶ զսա⁷ ծաղկեալ հաւատով
 Աւետարանի իւրոյն Միածնի:
 Զի թէպետեւ⁸ ցցանկալն⁹ ելանել
 Եւ ընդ Քրիստոսի լինել¹⁰
 Լաւ համարէր Սուրբ Կոյսն,
 Սակայն ոչ եմուտ անդր¹¹ ձրի,
 Այլ ճգնութեամբ կացեալ ի մարմնի,
 Եւ հալածանաւքն¹² բազմադիմի
 Հաղորդեցաւ խաչին Յիսուսի¹³:
 Յետ որոյ հրաւեր եկն¹⁴ նմա կոչման,
 Մինչ¹⁵ կային շուրջ գնովաւ¹⁶ գունդն
 երկոտասան,
 Փոխել¹⁷ ի խոստացեալ տեղին
 հանգստեան,
 Ի յանպատմելի¹⁸ փառացն արթարան¹⁹.
 Եւ սուգ մեծ պատեաց զգունդ
 առաքելոցն,

Որք ժողովեցան աստուածային
 ազգմամբ
 Ի պաշտան փառաց²⁰ այսր
 խորհրդեան²¹:
 Անդ էր²² աստուածեղբայրն Յակոբոս²³
 Եւ անաւթն ընտրութեան Պաւղոս,
 Եւ մեծ իմաստն Յռեթէոս²⁴,
 Որպէս պատմէ աշակերտ նոցին
 Դիոնէսիոս²⁵:
 Պետրոս Մեծն ի Հռոմայ²⁶,
 Եւ Թովմաս ի Յեթովպիա²⁷:
 Ի Հայոց Թադէոս եւ Բարթողոմէոս²⁸.
 Եւ ժողովեալ նոցա ի միասին
 Ազգմամբ Հոգւոյն²⁹ Սրբոյ կոչողին
 Տարակուսեալ զպատճառն հարցին
 ցՅոհաննէս³⁰ որդի Սուրբ Կուսին:
 Նա³¹ պատասխանի արար սուրբ գնդին
 Հրաւեր փոխման եկն³² Աստուածածնին,
 Մտանել ի պատրաստեալ³³ հանգիստն³⁴,
 որ³⁵ յերկին³⁶:
 «Եւ դուք եկիք ի պատիւ նորին.
 Պատուել զաւր մեծի հանգիսին»:
 Յայնժամ սքանչացեալ պակեան³⁷
 տրտմութեամբ
 Եւ յարտասուու հարան³⁸ դողութեամբ:
 Մտեալ ի յողջոյն գունդն ի միասին,
 Աստուածածնին երկրպագէին³⁹:

¹ a, b չիք ի քարոզութենէն
² d հասան
³ t առաքեալքն
⁴ d տեսանել
⁵ b զսայ
⁶ d տեսին
⁷ b զսայ, t զնա
⁸ b պէտ եւ փխ. թէպետեւ, t թէ որպէս եւ
 փխ. թէպետեւ
⁹ a, b ցանկայր, d ցանկալն
¹⁰ d լինիլ
¹¹ a, b անդ
¹² d հալածանաւք
¹³ a, b, d Քրիստոսի
¹⁴ a, b եկ
¹⁵ d մինչեւ
¹⁶ a, b շրջ. գնովաւ շուրջ
¹⁷ a, b փոխեալ
¹⁸ d իսկ պատմել ի
¹⁹ d չիք արթարան

²⁰ a, b, d, t չիք փառաց
²¹ a, b, d, t խորհրդոյ:
²² d, t չիք էր
²³ a, b, e Յակովբոս
²⁴ a, b, e զՅռեթէոս, d Ռէթէոս
²⁵ t Դիոնէսիոս
²⁶ t Հռոմայ
²⁷ a յեթովպիայ, b յեթովպիայ
²⁸ d Բարդուղիմէոս, t Բարթողիմէոս
²⁹ b Հոգոյն
³⁰ a, b ցովհաննէս, d ցՅոհաննէս
³¹ b նայ
³² d եկ, t + սուրբ
³³ d պատրաստել
³⁴ d, t հանգիստ
³⁵ t + ի
³⁶ b երկին, d յերկնային t յերկինս
³⁷ a, b պակեան, d, t պակեալ
³⁸ a, b հարեալ
³⁹ d, t երկրպագանէին

զ Յոնեթէոս¹ յառաջ կացուցին,
 Որ աշակերտէր² ճեմարանին:
 Եւ լի հոգովն³ նա աստուածային,
 Խաւսել զպատշաճն⁴ աւուրն⁵ հանդիսին,
 Ի պատիւ Սուրբ Կուսին, ի լուր⁶ ամենին:
 Ի մէջ կացեալ այրն աստուածագգեստ⁷,
 Արտաքս ելեալ բնութեանս մարմնոյ,
 Խաւսեցաւ զճառ⁸ անճառ խորհրդոյ
 Աստուծոյ բանին մարմին լինելոյ,
 Ի Սուրբ Կուսէն մեզ երեւելոյ,
 Ընդ որ հիացեալ դասք⁹ առաքելոցն¹⁰
 Ետուն¹¹ փառք¹² յերկինս Աստուծոյ:
 Զահս լուցին դասք կուսանացն¹³,
 Եւ զբուրմունս անող¹⁴ կնդրկաց.
 Ի սպաս Կուսին փոխմանն¹⁵ փառաց¹⁶,
 Որ¹⁷ յեկեղեցի վերինն¹⁸ անդրանկաց,
 Ո՛վ սքանչելի եւ աստուածայինն¹⁹
 հանդէս,
 Ո՛վ սխարլի եւ ամենապայծառն²⁰ ժողով,
 Ո՛վ երկնայնոցն²¹ եւ երկրայնոցս
 պարակցութիւն,
 Սփռեալքն²² ընդ տիեզերս
 երկոտասանքն
 Ի միասին եկեալ²³ խառնեցան²⁴:

¹ a, b, e զՅոնեթէոս, d Ռէթէոս
² b աշակերտ
³ b հոգով, d հոգւով
⁴ t պատշաճ
⁵ d յաւուր
⁶ a, b լրումն
⁷ a աստուածասգեստ
⁸ a, b զճառսն
⁹ a, b դասքն
¹⁰ t առաքելոց
¹¹ b + ի
¹² a, b, t փառս
¹³ d կուսանաց
¹⁴ a անող, d անոյշ
¹⁵ t փոխման
¹⁶ b չիք ի սպաս Կուսին փոխմանն փառաց
¹⁷ b յոր
¹⁸ d վերին
¹⁹ d, t աստուածային
²⁰ t ամենապայծառ
²¹ d երկնայնոցն
²² d, t սփռեալք
²³ d ելեալ, t եղեալ
²⁴ a, b խառնեցան,

Եւ գունդք բոցանիւթք անմարմին
 երկնայինն զարաց
 Ի պար նոցա իջեալ խառնեցան²⁵:
 Ոմանց հարսն ընդունել, եւ ոմանց
 առաքել²⁶,
 Երկնայինքն²⁷ կառս ածին²⁸ լուսեղէն
 զԱստուածամայրն
 Ի գաւառն²⁹ իւրեանց վերածել:
 Եւ³⁰ երկրաւորքս ջահս լուցեալ
 Եւ կնդրուկ ածեալ³¹,
 Զտապանակն Աստուծոյ ամփոփել³²:
 Սոքա³³ ի յուղարկելն ի սուգ
 մեծ թախծեալ³⁴
 Զնովաւ ակումբ³⁵ առեալ³⁶ ողբային:
 Եւ նոքա³⁷ յընդունելն պատրաստեալ³⁸
 զբազուկս,
 Եւ խնճոյս ուրախութեան հարեալ
 կայթէին³⁹:
 Պետրոս երգէր ողբալով.
 «Եւս⁴⁰ եզ ի մտի իւրում Աստուածամայրս
 մեր⁴¹
 Ի հովտէս տրտմութեան ի տեղւոջն
 յորում ուխտեաց:
 Եկայք փոխեսցուք զսա⁴² ի հանգիստ»:
 Եւ Գաբրիէլ հնչէր ցնծալով.
 «Եկ ի Լիբանանէ հարսն, եկ ի
 Լիբանանէ,

²⁵ d, t չիք Եւ գունդք բոցանիւթք անմարմին
 երկնայինն զարաց // Ի պար նոցա իջեալ
 խառնեցան
²⁶ a, b առաքեալ
²⁷ b երկնային
²⁸ d կուսածին
²⁹ t գաւառսն
³⁰ t իսկ
³¹ a, b ածել
³² a, b անփոփել, d, t ամփոփեալ
³³ d նոքա
³⁴ a թախծել, b թաղծել
³⁵ a, b, d ակումբ
³⁶ a, b կացեալ
³⁷ t սոքա
³⁸ d պատրաստել
³⁹ d, t կայթին
⁴⁰ d ել
⁴¹ d, t չիք մեր:
⁴² b զսայ

Եկեսցես եւ անցցես ի սկզբան¹
հաւատոյ,
Ի գլխոյ Սանիրա² եւ Հերմովնի³
Ի մորեաց⁴ առիւծուց եւ ի լերանց
ինծուց⁵ ^{6ա}.
Եւ ելցես յերկնաւորն Երուսաղէմ,
Ի մէջ բիրաւորն⁷ հրեշտակաց հանգչել
քեզ փառաւք»:
Յոհաննէս⁸ հեզութեան արտասուաւք
բարբառէր.
«Նուաղեաց⁹ սիրտ իմ եւ մարմին իմ,
Ո՛վ Սուրբ Կոյս՝ բաժին իմ
Եւ Մայր տուար յաւիտեան¹⁰
Եւ այժմ հեռի մնամ ի քէն ի ստորինս¹¹
գաւառ»:
Եւ Միքայէլ պարէր աւետեաւք¹² եւ ասէր.
«Սրտացուցեր զմեզ քոյր իմ հարսն,
Սրտացուցեր զմեզ¹³ միով ակամբ քով¹⁴,
Եւ միով քառամանեկաւ պարանոցի քո¹⁵:
Զի գեղեցկացան ստինք քո քոյր իմ
հարսն,
Զի գեղեցկացան ստինք քո¹⁶ ի գինւոյ¹⁷,
Եւ հոտ հանդերձից քոց քան¹⁸ զամենայն
խոնկս¹⁹»^{20բ}:
Պաւղոս ու՛մ ասէր.
«Սպասաւորեմ հեթանոսաց ընծայիւք,

¹ **t** սկզբանն
² **t** Սանիրայ
³ **a, b, d, t** Հերմոնի, **a, b, t +** եւ
⁴ **t** մորենեաց
⁵ **a, b** ընծուց, **t** ինծուց
^{6ա} **Հմմտ.** ԵրԳ 4:8
⁷ **t** բիրաւոր
⁸ **a, b, e** Յովհաննէս,
⁹ **t** նուազեաց
¹⁰ **a, t** յաւիտեանս
¹¹ **t** ստորին
¹² **b** աւետաւք
¹³ **a, t** չիք քոյր իմ հարսն սրտացուցեր զմեզ
¹⁴ **t** չիք քով
¹⁵ **d, t** չիք քո
¹⁶ **d, t** չիք իմ հարսն, զի գեղեցկացան
ստինք քո
¹⁷ **b, e** գինոյ
¹⁸ **d, t** չիք քան
¹⁹ **a, b, d, t** խոնկս
^{20բ} **Հմմտ.** ԵրԳ 4:9-10

Զի պաշտեցեալդ ի մէնջ²¹ ընտրեցեր,
Ի տան Աստուծոյ զգնալն,
Քան զբնակել²² յարկս²³ մեղաւորաց:
Իսկ պարք²⁴ Քերովբէիցն²⁵, եւ գունդք²⁶
Սերովբէիցն²⁷
Տեսեալ զհամբառնալ Սուրբ Կուսին,
Երանէին նմա²⁸ ասելով.
«Ո՛վ է սա²⁹, որ ելեալս է իբրեւ
զառաւաւտ³⁰,
Գեղեցիկ որպէս զլուսին³¹,
Ընտիր³² իբրեւ զարեգակն,
Իբրեւ զհիացումն³³ կարգեալ»^{34ա}:
Յակոբոս³⁵ Տեառն եղբայր³⁶
Իբր նախընդել սպասաւոր³⁷
Շուրջ զնովաւ ի պաշտելն մոնչէր
հեծելով³⁸.
«Զայն գուժեաց ի միջի մեր³⁹,
Այսաւր⁴⁰ լալումն, ողբումն⁴¹ եւ
աշխարումն⁴² յոյժ^{43բ}:
Եւ զիւրդ բերցուք զորոշելս⁴⁴ ի քէն,
Մարիամ»:

²¹ **b** դիմեն փխ. ի մէնջ
²² **t** գբնակելն
²³ **t** ի յարկս փխ. յարկս
²⁴ **b** չիք պարք
²⁵ **a, t** Քերովբէիցն
²⁶ **d** գունդ
²⁷ **t** Սերովբէիցն
²⁸ **b** նմայ
²⁹ **b** սալ
³⁰ **a, b** զառաւաւտս
³¹ **a, b, e** լուսին
³² **a, b** ընդիր
³³ **b** զհիացումն
^{34ա} **Հմմտ.** ԵրԳ 6:9
³⁵ **a, b** Յակովբոս
³⁶ **b** տեսառնեղբայր
³⁷ **c** Տեքստը շարունակվում է այստեղից:
³⁸ **a, b** հեծեծելով
³⁹ **c, d, t** մերում
⁴⁰ **a, b, t** չիք այսաւր
⁴¹ **a, b** ողբումն եւ լալումն փխ. լալումն,
ողբումն
⁴² **d** աշխարհումն
^{43բ} **Հմմտ.** ՄԱՏԹ. 2:18
⁴⁴ **c, d, t** զորոշեալս

Եւ իշխանութիւնք եւ պետութիւնք
 վերինք¹ ասէին հիացմամբ.
 «Ո՛վ է սա², որ ելանէ³
 Սպիտակացեալ, յեցեալ յորդեակն⁴
 իւր^{5ա}:
 Ով է սա⁶, որ ելանէ յանապատէ⁷
 Իբրեւ զստեղն⁸ խնկոյ⁹ ծխեալ,
 Զմուռս եւ կնդրուկ յամենայն փոշեաց¹⁰
 եղեփեցեաց¹¹»^{12բ}:
 Մեծն Յռէթէոս¹³ ի մէջ անցեալ խաւսէր¹⁴
 հրաշապէս
 Եւ զտնտեսութիւնն, որ ի Կոյսն
 խորհրդոյն Աստուծոյ,
 Աստուածաբանեալ¹⁵ ներբողէր եւ
 հիացումն
 Մեծի¹⁶ հանդիսին սքանչելի խորհրդոյն¹⁷
 Պատմութեամբն ի վերայ տարածէր,
 Մինչեւ երկրորդ եղեւ ի միտս¹⁸ նոցա
 փոխմանն¹⁹ խորհուրդ,
 Առ տնտեսութեանն²⁰ հիացումն,
 Զոր մատոյց Աստուածամայր Կոյսն²¹
 Աստուածութեանն:
 Քանզի պատմեաց, թէ որպէ՛ս Աստուած
 յայս տաճար հանգեաւ,
 Զիւրդ հուրն ընդ այս հող խառնեցաւ,

¹ a, b վերին զարացն փխ. վերինք

² b սայ

³ a, b + յանապատէ, c + իբրեւ

⁴ c, d, t յորդեակ

^{5ա} Հմմտ. Երգ 8:5

⁶ b սայ

⁷ a, b չիք յանապատէ

⁸ b զստեղծ, c, d զաստեղն

⁹ a խնկոյ

¹⁰ t + եւ

¹¹ c, d իւղեփեցեաց, t եւղեփեցեաց

^{12բ} Հմմտ. Երգ 3:6

¹³ a, b, e Յեռեթէոս

¹⁴ c խաւսեր

¹⁵ c, d, t աստուածաբանէր

¹⁶ c մէծի

¹⁷ c, t խորհրդոյն

¹⁸ a, b սիրտս

¹⁹ c, d փոփոխմանն t վերափոխմանն

²⁰ b տնտեսութիւն

²¹ a, b Կոյս

Որպէս նկարագիրն²² Հաւր ի սմանէ
 մարմին առեալ ձեւացաւ,
 Զիւրդ լոյսն փառաց ի սմանէ²³ մարդ
 յայտնեալ ծանուցաւ,
 Որպէ՛ս կերակրողն²⁴ տիեզերաց ի
 ստեանց²⁵ սորա²⁶ ճմլեալ²⁷ կաթն
 յագեցաւ,
 Եւ զիւրդ կրողն²⁸ բանիւ²⁹ զարարածս ի
 բազուկ³⁰ սորա գգուիլ հաճեցաւ,
 Որպէ՛ս տիրողն³¹ վերնոց եւ ներքնոց
 սմա հնազանդ որդեակ ծանուցաւ,
 Եւ զիւրդ իմաստութիւն³² Հաւր
 հրամանաւ
 Սորա³³ ի սքանչելի գործան
 համարձակեցաւ:
 Որպէ՛ս³⁴ ամենակար խնամքն³⁵
 Ի շարշարանս խաչին մաւրս վշտակցեալ
 Աշակերտին զսա³⁶ աւանդեաց³⁷,
 Եւ որոյ³⁸ աղապաւ այսաւր
 Հրաւէր առաքեալ ի յերկինս կոչեաց:
 Զայսքան սքանչելի խորհրդոց
 յայտնութիւն ի փառս Սուրբ Կուսին
 Յռէթէոս³⁹ յայտնաբանէր⁴⁰ առաքելոցն
 գնդին
 Մինչդեռ աստուածընկալ
 քահանայապետքն

²² c, d, t նկարագիր

²³ t նմանէ

²⁴ c, t կերակրաւոյն

²⁵ d ստեան, e ստանց

²⁶ b սորայ

²⁷ a, b ճմլել, c ճմեալ

²⁸ c, t կրաւոյն

²⁹ t բանին

³⁰ t բազուկս

³¹ c տիրաւոյն

³² d իմաստութիւնն

³³ b սորայ

³⁴ c, d, t + ամենակատար

³⁵ c, d, t խնամքն

³⁶ b զսայ

³⁷ a յաւանդեաց

³⁸ c, d, t որով

³⁹ a, b Յեռեթիոս, e Յեռթէոս

⁴⁰ c, d յատենաբանէր

Շուրջ¹ կային զաստուածակիր²
մարմնովն,
Քանզի միահամուռ դասք առաքելոցն
Անդր³ եկին⁴ գումարեալ որպէս
ասացաւ⁵.
«Անդ էր աստուածեղբայրն Յակոբոս⁶,
Եւ Պետրոս գլխաւորն,
Եւ աստուածաբանն Յոհաննէս⁷:
Եւ յետ իւրաքանչիւրոցն⁸ խաւակոյ⁹ առ
Սուրբ Կոյսն
Զվայելչականն¹⁰ հզարագոյնն¹¹ բանիւ
փիլիսոփայական¹² 13 ճարտարութեամբ
Եւ իմաստունն գիտութեամբ Հոգւոյն¹⁴
շնորհացն ներգործութեամբ
Աստուածաբանն Յնէթէոս¹⁵ ի մէջ¹⁶
կացեալ
Եւ զսքանչելի խորհուրդս յայտնեալ առ
յամենեցունց¹⁷, որք լուանն,
Աստուածընկալ եւ աստուածային¹⁸
արհնաբանող¹⁹ կոչեցաւ.
Որք ապա²⁰ եւս հաստատեալ ի պատիւ
Իսկուհւոյն²¹
Յաստուածաբանող²² բանից իմաստնոյն

¹ c շուր
² a, b զաստուածընկալն
³ c, d, t անդէն
⁴ a եկեալ
⁵ a, b ասացաք
⁶ a, b, e Յակովբոս
⁷ d Յօհաննէս, e Յովհաննէս
⁸ t իւրաքանչիւրոցն
⁹ c խոսելոյ
¹⁰ a զվայելչականն
¹¹ c հզորագոյնն
¹² a փիլիսոփայականն, b փիլիսոփականն
¹³ e չիք հզարագոյնն բանիւ
փիլիսոփայական
¹⁴ b Հոգոյն, c յոգւոյն
¹⁵ a Յեռէթիոս, b Յրոնէթէոս, e Յեռոթէոս
¹⁶ c մէջ
¹⁷ t յամենայնս
¹⁸ c, d Աստուծոյ
¹⁹ c արհնաբանաւղ, t Աստուածարհնա-
բանաւղ փիլս. աստուածային արհնաբանող
²⁰ b ապա
²¹ a, b Սրբուհոյն, e Իսկուհոյն
²² c աստուածաբանաւղ, t յաստուածա-
բանաւղ

Մատուցեալ առաջի²³ Սուրբ Կուսին
Առհաւատչեայ²⁴ մաղթէին թողուլ
յաշխարհի²⁵,
Զկենդանագիր ամենասուրբ²⁶ եւ մաքուր
իւրոյն պատկերի:
Որ եւ²⁷ ընկալեալ զմաղթանս առաքելոցն
գնդի,
Եւ առեալ ի ձեռս զկենդանագրեալ տիպ
իւրոյն պատկերի,
Յեռեալ պնդեաց²⁸ ընդ շքեղաշուք²⁹
դէմսն³⁰ կենդանի,
Եւ ցաւղով արտասուաց³¹ կաթեցոյց³² ի
նա շնորհս սքանչելի:
Ո՛վ մեծ եւ անբաւ ձիր այս պարգեւացս,
Որ տիեզերաց³³ ի նմանէ շնորհեցաւ:
Տուողն³⁴ Աստուծոյ մարմին նիւթական,
Այսաւր պարգեւեաց³⁵ մարդկան
Զպատկեր իւրոյն³⁶ իսկութեան:
Եւ սքանչելի խառնմանն³⁷ ոսկին³⁸
խառնարան,
Այսաւր զշնորհս³⁹ իւր խառնեաց ընդ
որակս եղական:
Եւ յորմէ⁴⁰ ծագեաց Քրիստոս մեզ⁴¹ յոյս
փրկութեան,
Այսաւր տուաւ ի նմանէ պատկերս
շնորհալից դեղ բժշկութեան,
Տիպ, որ ունի յինքեան
զնախագաղափարին փառս
քանակեալ⁴²,

²³ c առաջի
²⁴ c առհաւատչեաց, t առ հաւատչեայ:
²⁵ c, d, t աշխարհի
²⁶ c ամենասուրբ
²⁷ a, b չիք եւ
²⁸ c պնդեաց
²⁹ c շքեղաշուք
³⁰ a, t դէմսն
³¹ c արտասուաց
³² c կաթեցոյց
³³ b տիեզերացս
³⁴ c Տուաւողն
³⁵ b, t պարգեւաց
³⁶ a, b իւրն
³⁷ c խառնարանն
³⁸ b ոսկինն
³⁹ a, b շնորհ, c, d, t շնորհս
⁴⁰ b որմէ
⁴¹ a, b մեզ Քրիստոս փիլս. Քրիստոս մեզ
⁴² c քանդակեալ

Եւ կենդանագիր, որ կենդանուցն¹
հոգուով² գտաւ զարարացեալ
Ձեւ, որ միշտ ակններեւ լինի Տիրամայրն
մեր³ արկեալ⁴։
Եւ պատկեր, յորմէ⁵ Աստուածածնին⁶
շնորհն⁷ եղեւ արտաքս ցայթեալ⁸,
Զոր ընկալեալ գունդ առաքելոցն եւ
մխիթարեալ,
Եւ ողջագուրելով ի միմեանս⁹
փոփոխեալ¹⁰։
Եւ մինչդեռ յայս¹¹ պարգեւ ի¹²
վերասխարացեալ¹³
Եւ Սուրբ Կոյսն զձեռս յաղաւթս¹⁴
յերկինս¹⁵ համբարձեալ
Յելաւ երկին¹⁶, անջրպետեցաւ
հաստատութիւնդ
Պատառեցաւ արդ¹⁷, փայլատակեաց
հուր,
Ծագեաց ճառագայթ, թաւթափեցան
հրեշտակք,
Ստորահեղան զուարթունք,
գումարեցան անմարմինք,
Իջին սերովբէք¹⁸, խոնարհեցան
քերովբէք¹⁹
Եւ ի մէջ²⁰ նոցա²¹ ամոռք չորեքկերպեան^{22ա}

¹ a, b, c կենդանուցն
² b հոգով
³ a, c, d, t չիք մեր
⁴ a, b, c, d, t ակնարկեալ
⁵ t + եղեւ
⁶ a աստուածային, c, d, t Աստուածածինն
⁷ a, b + շնորհն
⁸ d ցայթել, t ցայտեալ
⁹ t միմիանս
¹⁰ a, b փոփոխել
¹¹ b այս
¹² c, d, t չիք ի
¹³ a, b, c վերայ սխարացեալ
¹⁴ c աղաւթս
¹⁵ a, b շրջ. յերկինս յաղաւթս,
¹⁶ b երկինս, c երկիրն
¹⁷ a, b, e արդատ, c, d, t յարդ
¹⁸ c, d, t սերովբէք, e սերովբէք
¹⁹ c, d, t քերովբէք, e քերովբէք
²⁰ c մէջ
²¹ c, d չիք նոցա
^{22ա} Հմմտ. երգ. 1:1-28

Ած ի²³ սուրբ վերնատունն²⁴ զՄիածինն²⁵
Որդի Սուրբ Կուսին։
Ծածկեաց լոյսն²⁶ անապական,
Զլուցեալ շահն առաքելական.
Եւ հոտն²⁷ անմարմնական²⁸,
Զծուխ կնդրկին նիւթական։
Յաղթեաց ձայն²⁹ արհնութեան
Զուարթնոցն ձայնի³⁰ ողբոց առաքելոցն,
Եւ պայծառ փայլատակումն
սերովբէքն³¹
Զահասգեստեալ Սուրբ Կուսիցն
Անցեալ փառաց Որդւոյն եկաց
առընթեր ծնաւորին
Եւ կոչէր զնա ի գաւառն հայրենի
Տեսեալ ծնաւորին զմենածինն անդրանիկ
Դառնայր յառաքելոցն դասս
աւետարանէր նոցա
Զնորայն գալուստ ասելով.
«Ձայն որդեկի իմոյ³²
Ահաւասիկ³³ սա եկն վազելով³⁴ ի վերայ
լերանց
Խայտալով ի վերայ բլրոց»^{35բ},
Ահաւասիկ սա³⁶ եկաց յառագաստ
բնակութեան³⁷ իւրոյ վերստին։
Պատասխանի տայ³⁸ ինձ Որդեակս իմ եւ
ասէ.

²³ c Աստուած ի, t ածին ի
²⁴ a, b վերնատանն
²⁵ c զՄիածին
²⁶ c, d, t լոյս
²⁷ c, d, t հոտն
²⁸ c անմահական
²⁹ a, b չիք ձայն
³⁰ c, d ձայն, t զձայն
³¹ a, b, t սերովբէքն, e սերովբէքն
³² a, b, c, d, t չիք Զահասգեստեալ Սուրբ
Կուսիցն//Անցեալ փառաց Որդւոյն եկաց
առընթեր ծնաւորին//Եւ կոչէր զնա ի գաւառն
հայրենի//Տեսեալ ծնաւորին զմենածինն անդ-
րանիկ//Դառնայր յառաքելոցն դասս աւե-
տարանէր նոցա//Զնորայն գալուստ ասելով//
Ձայն որդեկի իմոյ
³³ a ահա, b ահայ
³⁴ c վազելով
^{35բ} Հմմտ. երգ. 2:8
³⁶ b սայ
³⁷ b բնակութիւն
³⁸ b մնայ փիւ. տայ

«Արի՛ եկ Մայր իմ, գեղեցիկ իմ, աղանի իմ,
 Եկ ի գաւառն հայրենի,
 Հանգիր ի չքնաղակերտն խորանս»^{1ա} :
 «Արդ ո՛վ դասք առաքելոց, արիորդք
 իմոյս հարսնութեան,
 Մուծէք զիս ի տուն գինւոյ²,
 Կարգեցէք ի վերայ իմ գտէրն,
 Հաստատեցէք զիս իւղովք,
 Հաւաքեցէք յիս խնձորս³,
 Վասն զի խանդակաթեմ⁴ ես սիրով⁵
 Միածնիս իմոյ,
 Ահեակ նորա ի վերայ գլխոյ իմոյ⁶
 Եւ աչ նորա պատեսցի⁷ զինեւ^{8բ}.
 Եւ առեալ զիս թուցեալ ամբարձցի⁹
 յերկինս» :
 Հարցանեն ապա¹⁰ առաքեալքն վասն
 գալստեան Միածնի¹¹ իւր,
 Եւ պատասխանեն Սրբոյ Կուսին¹².
 «Զինչ է որդեակն քո¹³ յորդիս գեղեցիկդ
 ի կանայս,
 Ընդ որ փութաս ամբառնալ :
 Զինչ է որդեակն քո յորդիս,
 Զի այդպէս փափագմամբ¹⁴ ընդ նա¹⁵
 ուղերձիս^{16 17գ},
 Ո՞ր գնաս ընդ Որդւոյ քո, գեղեցիկդ ի
 կանայս :
 Ո՞ր պատրաստեսցուք առաքել զքեզ
 ընդ նմա¹⁸»^{19ա} :

^{1ա} Հմմտ. Երգ 2:10
² a, b, c, e գինոյ
³ d խնձորս
⁴ d, խանթակաթեմ, c խանդակաթեմ
⁵ c, d, t ի սէր
⁶ b չիք ահեակ նորա ի վերայ գլխոյ իմոյ
⁷ c, d, t պատեսցէ
^{8բ} Հմմտ. Երգ 2:6
⁹ c, d ամբարձ e ամբարցի, t ամբարձցէ
¹⁰ b ապայ
¹¹ a, b, c, d, t Միածնին
¹² a, b շրջ. Կուսին Սրբոյ պատասխանեն
¹³ t քոյ
¹⁴ c, e փափագմամբ
¹⁵ b նայ, t նմա
¹⁶ b ուղերձին
^{17գ} Հմմտ. Երգ 5:9
¹⁸ a չիք նմա, b նմայ
^{19ա} Հմմտ. Երգ 5:17

Յայնժամ պատասխանի տուեալ
 Միածնին²⁰, ասէ առ Մայր իւր.
 «Արի՛ եկ Մայր իմ, գեղեցիկ իմ, աղանի
 իմ,
 Վասն զի ձմեռն անց²¹, եւ ծաղիկք
 երեւեցան յերկրի.
 Արի՛ եկ ի²² գաւառն հայրենի ընդ
 հովանեաւ Հաւրն²³,
 Վասն զի ձայն քո քաղցր է ինձ²⁴, եւ
 դէմք²⁵ քո գեղեցիկ^{26բ},
 Եւ դիր զիս իբրեւ զկնիք²⁷ ի վերայ սրտի²⁸
 քո,
 Եւ²⁹ իբրեւ զմատանի ի վերայ բազկի քո,
 Վասն զի հզար է³⁰ իբրեւ զմահ սէր³¹ քո
 առ իս,
 Եւ ջուրք³² բազումք ոչ կարեն շիջուցանել
 զնա³³»^{34գ} :
 Զայս ասելով առեալ զնա յերկինս
 Զուեաց անմարմնոցն³⁵ պարուք :
 Եւ զմարմինն աստուածընկալ առեալ³⁶
 առաքելոցն
 Ամփոփէին ի սնդոնի³⁷ մաքուր եւ սուրբ
 կտաւոց
 Եւ բարձեալ ի յուսս արհնութեամբ եւ
 երգովք³⁸
 իջուցանեն³⁹ ի Գեթսեմանի⁴⁰,

²⁰ t Միածնին
²¹ c, d, t էանց
²² d չիք ի
²³ a, b չիք ընդ հովանեաւ Հաւրն
²⁴ a, b նոցա
²⁵ c դէմք
^{26բ} Հմմտ. Երգ 2:10-14
²⁷ t կնիք
²⁸ c որդի
²⁹ a, c, d չիք եւ
³⁰ c չիք իբրեւ զմատանի ի վերայ բազկի քո,
 վասն զի հզար է
³¹ c սեր
³² c ջուրք
³³ b զնայ
^{34գ} Հմմտ. Երգ 8:6
³⁵ c, d, t անմարմնոց
³⁶ c, d, t չիք առեալ
³⁷ c, d, t սնդոնէ
³⁸ a, b + հոգեւորաւք եւ
³⁹ c, d, t իջուցանէին
⁴⁰ a, b Գեթսեմանի, c Գէթսեմանի

Դնել ի տապանի¹ զգանձն
անկողողպտելի²:
Ջայս տեսեալ խազմարար ազգ³ հրէիցն
խռովին⁴,
Եւ սովորական շարութեամբն
ամբոխին⁵,
Եւ ոմն բուն հարեալ ի դիրսն⁶
նախատանաւք,
Եւ⁷ եթող անդ զյանդգնող⁸ ձեռսն
պատկառանաւք,
Եւ այլքն⁹ հարան կուրութեամբ:
Ասեն առաքեալքն¹⁰.
«Ո՛վ անմիտ¹¹ հերբայեցիք¹², որքան
յաճախէք լնուլ զչափ մեղաց ձերոց,
Որք զՏէրն սպանիք¹³ եւ զառաքեալսն
հալածեցիք¹⁴,
Եւ Աստուծոյ¹⁵ յաշաց¹⁶ ելիք¹⁷, եւ ամենայն
մարդկան ատելի եղէք¹⁸,
Եւ այժմ ի պարկեշտող յանդգնեալ¹⁹
ժպրհեցալք²⁰
Լնուլ զպակասութիւն նեղութեանցն
Քրիստոսի
Յամբիծ²¹ Մաւր նորին ի²² մարմին»:

Իսկ²³ նոքա ստրջացեալք ի շարեացն
անագան²⁴
Ուրեմն գտին զլուսաւորութիւն²⁵ աշաց
իւրեանց,
Եւ զբժշկութիւն²⁶ առնն²⁷ հատեալ²⁸
ձեռացն²⁹:
Իսկ առաքեալքն եղեալ ի տապանի³⁰
զաստուածամուխն³¹ մարմին³²
Լսէին շուրջ³³ զնովաւ գերիս աւուրս
Ջերգս հրեշտակաց³⁴, որք եղանակաւ³⁵
պարէին:
Եւ Տէր Քրիստոս վերացուցեալ զոգի
Ըստ³⁶ մարմնոյ իւր³⁷ ծնաւդին³⁸ ած
ցնծութեամբ եւ ուրախութեամբ,
Եւ տարաւ³⁹ հանգոյց ի տաճար Հաւր
իւրոյ⁴⁰ երկնաւորն թագաւորի⁴¹:
Անդ՝ ուր յաւերժ⁴² ցնծութիւն է, եւ
զուրաճացելոցն գեղապարութիւն:
Անդ՝ ուր ակումբ սերովբէիցն⁴³ է⁴⁴, եւ
պար⁴⁵ քերովբէիցն⁴⁶:

¹ **ա, Բ** տապան
² **ե** անկողաւպտելի
³ **ա, Բ** ազգն
⁴ **ա, Բ, Է** խռովէին
⁵ **ա, Բ, Է** ամբոխէին
⁶ **ա, Բ, Է** դիսն
⁷ **ա, Բ, Է** չիք եւ
⁸ **Է** զյանդգնաւդ
⁹ **ա, Բ, Է, Ը, Թ** այլք
¹⁰ **ա, Բ չիք** եւ այլք հարան կուրութեամբ//
Ասեն առաքեալքն
¹¹ **Է** անմիտք
¹² **Ը** երբայեցիք
¹³ **Է** սպանէք
¹⁴ **Է** հալածեցէք
¹⁵ **ա, Բ** յԱստուծոյ
¹⁶ **Բ, Է** աշաց
¹⁷ **Է** ելէք
¹⁸ **ա, Բ** եղէք ատելիք **Ֆիւ. ատելի եղէք**
¹⁹ **ա, Բ չիք** յանդգնեալ
²⁰ **ա, Բ** ժպրհեցէք, **Է** ժպրհեցալք
²¹ **ա** յանբիծ
²² **ա, Է, Ը, Թ** չիք ի

²³ **ա, Բ** այլ
²⁴ **Է** անհաւգան
²⁵ **ա** զբժշկութիւն կուրութեան, **Բ** զբժշկու-
թեան կուրութեան, **Է, Ը** լուսաւորութիւն
²⁶ **ա, Բ չիք** զբժշկութիւն
²⁷ **ա, Բ +** ալն
²⁸ **ա, Բ** հատեալն
²⁹ **ա, Բ** ի ձեռաց
³⁰ **ա, Բ** տապան
³¹ **ա, Բ** զաստուածընկալ
³² **ա, Բ** մարմինն, **ա, Բ +** եւ
³³ **Է** շուրջ
³⁴ **Է, Ը, Թ** հրեշտակացն
³⁵ **Է, Ը, Թ չիք** եղանակաւ
³⁶ **Է** ընդ
³⁷ **Է, Ը** իւրոյ
³⁸ **Ը** ծնողին, **Թ** շուրջ. ծնողին իւրոյ
³⁹ **Է** տարու
⁴⁰ **ա, Բ** իւր
⁴¹ **ա, Բ** թագաւորին
⁴² **Է, Ը, Թ** յաւեժ
⁴³ **ա, Բ** սերովբէիցն, **Է** սերովբէիցն
⁴⁴ **Բ չիք է**
⁴⁵ **ա, Բ, Է** պարք
⁴⁶ **Է** քերովբէից, **Է** քերովբէիցն

Անդ՝ ուր բիրք¹ հրեշտակաց² են³ եւ
 եկեղեցի⁴ անդրանկացն⁵։
 Անդ՝ ուր երկնաւորքն երգեն,
 «Սու՛րբ, սու՛րբ, սու՛րբ Տէր
 զաւրութեանց,
 Լի են⁶ ամենայն երկիր⁷ փառաւք
 նորա»^{8ա},
 Եւ երկրաւորքն⁹ ընդ նոսա.
 «փրկութիւն Աստուծոյ մերոյ,
 Որ նստի¹⁰ յաթոռ¹¹ եւ գառինն»^{12բ}։
 Սա¹³ Աստուածամայրս¹⁴,
 Որ ցանկայր տեսանել զՈրդի իւր¹⁵
 յաթոռն Դաւթի,
 Ետես այսար զնա¹⁶ յաթոռն քառադիմի,
 Եւ յանուն¹⁷ նորա կրկնեալ¹⁸
 Զծունր¹⁹ երկնաւորացն²⁰ եւ երկրաւորացս
 սեռի²¹ ^{22ա}։
 Սա²³ Աստուածածինս, որ
 յուսահատութեան²⁴ սրով²⁵ խոցեցաւ²⁶

¹ **բ** բուրք
² **ա, b, t** հրեշտակացն
³ **ա, b** է
⁴ **d** եկեղեցիք, **c** եկեղեծիկք
⁵ **t** անդրանկանցն
⁶ **ա, b** է
⁷ **c, d, t** երկիրք եւ երկիր **փիւ. ամենայն**
երկիր
^{8ա} Հմմտ. Եւ. 6:3
⁹ **ա, b, c, d,** երկրաւորքն
¹⁰ **c** սնտի
¹¹ **c, d** յաթոռն, **t** + Հաւրն
^{12բ} Հմմտ. ՅԱՅՏՆ. 4:8-11
¹³ **b** սայ
¹⁴ **d** Աստուածամայր
¹⁵ **c, d, t** զՈրդի իւր տեսանել **փիւ. տեսանել**
զՈրդի իւր
¹⁶ **b** զնայ, **c, d** + **ի, t** չիք յաթոռն դաւթի,
ետես այսար զնա
¹⁷ **b** յանունն
¹⁸ **c, d** կրկնել
¹⁹ **c** զծունր
²⁰ **ա, b** երկնաւորաց
²¹ **c** սէռի
^{22ա} Հմմտ. Փիւ. 2:10
²³ **b** սայ
²⁴ **b** յուսահատութեամբ
²⁵ **c** որով
²⁶ **ա, b** խոցոտեցաւ, **t** խոցոցաւ

ի տարածել Միածնին իւրոյ զբազուկս²⁷
 ի խաչին.
 Ետես այսար²⁸ զնա²⁹ գլուխ³⁰
 իշխանութեանց եւ պետութեանց
 երկնաւորաց
 Եւ նստեալ ընդ աջմէ Հաւր
 քահանայապետ Եկեղեցւոյ³¹
 քաւութեան։
 Սա³² Սուրբ Կոյսս, որ մեծամեծ վշտաւք
 նեղեցաւ յանարէն հրէիցն
 Յաղաւթելն³³ ի տեղիս շարշարանաց
 Միածնին իւրոյ³⁴,
 Այսար պատուեալ պաշտեցաւ
 ի հրանիւթ բանակաց
 Եւ գովեցաւ ի լեզուաց հրեղինաց,
 Եւ բազմեալ հանգեաւ ի խորանս,
 Որոյ գեղեցկութիւնն³⁵ անճառ է բանի
 նիւթեղէնս³⁶ լեզուի³⁷։
 Այսար պարառեալ³⁸ շուրջ³⁹ զսովաւ
 թեւասքաւղեալ⁴⁰ սերովբէքն⁴¹ աղաղակեն
 ասելով.
 «Աւրհնեալ ես ամենաւրհնեալդ ի
 կանայս»։
 Այսար բարձեալ զսա ի վերայ բազկաց
 իւրեանց
 Քերովբէքն⁴² փառաց⁴³ հնչեն⁴⁴
 ցնծութեամբ,
 Աւրհնեալ են փառք Տեառն

²⁷ **c, d, t, e** չիք զբազուկս
²⁸ **b** զայս ար փիւ. այսար
²⁹ **c, d, t** չիք զնա
³⁰ **ա, c, d, t** զգլուխ
³¹ **b** եկեղեցոյ
³² **b** սայ
³³ **c** յաղաւթելն
³⁴ **c, d, t** շուրջ. իւրոյ Միածնին
³⁵ **ա, b** գեղն, **c** գեղեցկութիւն
³⁶ **c** նիւթեղէնս, **t** նիւթեղէն
³⁷ **ա, b** լեզուաց, **c** լեզուիւն
³⁸ **ա, b, c, t** պար առեալ
³⁹ **c** շուրջ
⁴⁰ **ա, b** թեւասքողեալն
⁴¹ **ա** սերովբէք, **b** սերովբէք, **c, t** սերովբէքն,
d սերովբէքն
⁴² **e** քերովբիմքն **t** քերովբիմքն
⁴³ **c** բառաց
⁴⁴ **c** հնչեն

Ի¹ տեղւոջ հանգստեան իւրոյ ի տաճարս
 նիւթեղէնս² ^{3ա} ;
 Այսար ընդ առաջ⁴ եկեալ⁵ սորա⁶
 Գունդք հրեշտակաց⁷ երգեն⁸
 արհնութեամբ .
 «Փառք ի բարձունս Աստուծոյ
 Եւ յերկիր⁹ խաղաղութիւն եւ¹⁰ ի մարդիկ
 հաճութիւն¹¹ »^{12բ} ;
 Այսար Գաբրիէլ զարարաք իւրովք¹³
 Սպասաւորեալ Սուրբ Կուսիս
 Ածէ¹⁴ ի¹⁵ գաւառն երկնից եւ ասէ .
 «Ուրախ լեր բերկրեալ^{16գ} ,
 ի պատրաստեալդ հանգիստ
 Եւ ի փառս Միածնի քո » :
 Այսար ամփոփեալ քերովբէն¹⁷ զսուրն
 հրեղէն¹⁸ ,
 Ճանապարհ առնէ Սուրբ Կուսիս հպել ի
 ծառն կենաց¹⁹ ^{20ա} :
 Այսար նախահայրն²¹ Ադամ նայեցեալ²²
 Ընդ գեղապանծ վայելչութիւն դատեր
 իւր եւ ասէ .

¹ **t չիք ի**
² **a, b** նիւթեղէն, **c** նիւթէղէնս, **a, b** +
 Այսար ամփոփեալ քերովբէն (**b** քերովբէն)
 զսուրն հրեղէն ճանապարհ առնէ Սուրբ Կու-
 սիս հպել ի ծառն կենաց:
^{3ա} Հմմտ. Եզ. 3:12-13, ԴԱՆ. 3:53
⁴ **a, b** յառաջ
⁵ **a, b, c** ելեալ
⁶ **t** սուրբ
⁷ **t** չիք հրեշտակաց
⁸ **a, b** հնչեն
⁹ **a, c, d, t** երկիր
¹⁰ **c, d, t** չիք եւ
¹¹ **d** յաճութիւն, **b** հաճութեան
^{12բ} Հմմտ. ՂՈՒԿ. 2:14
¹³ **d** իւրով
¹⁴ **c, d** ած
¹⁵ **c** չիք ի
^{16գ} Հմմտ. ՂՈՒԿ. 1:28
¹⁷ **c, d, t** քերովբէն, **e** քերովբէն
¹⁸ **c** հրէղէն
¹⁹ **a, b** չիք Այսօր ամփոփեալ քերովբէն
 զսուրն հրեղէն, ճանապարհ առնէ Սուրբ Կու-
 սիս հպել ի ծառն կենաց
^{20ա} Հմմտ. ԾՆՆԳ. 3:24
²¹ **c** նախահարն
²² **c** նայեցեալ

«Սա²³ է²⁴ մայր ամենայն կենդանեաց » :
 Այսար նախամայրն Եւայ ողջագուրէ
 զգուստր իւր,
 Որ եղեւ սահման եւ նահանջիչ²⁵ երկանց
 եւ տրտմութեան նորա²⁶ ;
 Այսար Աբրահամ եւ Սառայ գան ի
 համբոյր նորա,
 Յորոյ զաւակն արհնեցան ազգք²⁷
 ծննդոցն նոցա²⁸ ^{29բ} ;
 Այսար ականարկեալ Մովսէս ի
 Սրբուհիս,
 Եւ բարձեալ զձայն իւր³⁰ ասէ .
 «Ահա³¹ Կոյսն, զոր ոսկի սափորն իմ
 նշանակէր »^{32գ} ;
 Այսար ընթացից սորա³³ առաջի Դաւիթ
 սաղմոսարանան հնչէ .
 «Կացցես դշխոյ ընդ աջմէ թագաւորին
 Ի հանդերձս յոսկեհոռս զարդարեալ եւ
 պաճուճեալ³⁴ »^{35գ} ;
 Այսար Սողոմոն³⁶ խրախոյս տուեալ
 արիորդաց անմարմնոցն,
 Ուսուցանէ ասել³⁷ առ հարսնացեալս
 Աստուծոյ,
 «Նմանութիւն ոսկոյ³⁸ արասցուք քեզ
 հանդերձ կիտուածովք արծաթոյ,
 Մինչեւ արքայ³⁹ ի գիրկս իւր ընկալցի
 զքեզ »^{40ե} ;
 Այսար Եսայի բարձրաբարբառ⁴¹ հնչէ
 հանդէպ Սրբուհոյս⁴² .

²³ **b, e** սայ
²⁴ **c** չիք է
²⁵ **e** նահանջիչ
²⁶ **b** նորայ
²⁷ **a, b** ազգ
²⁸ **a, b, c** նորա
^{29բ} Հմմտ. ԾՆՆԳ. 22:18
³⁰ **d** չիք իւր
³¹ **c, d** չիք ահա
^{32գ} Հմմտ. Եւբ 16:33
³³ **b** սորայ
³⁴ **c, d, t** չիք եւ պաճուճեալ
^{35գ} Հմմտ. ՍԱՂՄ. 44:10
³⁶ **e** Սաղովմոն, **t** Սողոման
³⁷ **t** ասէ
³⁸ **a, c, t** ոսկոյ
³⁹ **a, b** արքայն
^{40ե} Հմմտ. ԵԻԳ 1:10-11
⁴¹ **c** բարձրաբարբառ
⁴² **a, b, c, e** Սրբուհոյս

«Դու ես¹ ծաղիկն ելեալ ի գաւազանէն²
 Յեսսեայ^{3 4ա},
 Եւ կոյսն՝ որ զէմմանուէլն⁵ ծնար»^{6բ}։
 Այսար Եղեկիէլ տեսեալ զընթացս⁷
 սորա⁸
 Ընդ երկինս սլացեալ նկատէ եւ ասէ.
 «Այս է⁹ դուռն փակեալ, ընդ որ եմուտ
 Տէր Աստուածն Իսրայէլի¹⁰,
 Եւ յայտնեցաւ ի յերկրի»^{11դ}։
 Այսար Զաքարիա¹² ամբարձեալ զաշս
 իւր
 Եւ տեսեալ¹³ զԶբեղազարդ¹⁴ Կոյսս՝
 ցուցանէ.
 «Սա¹⁵ է ձոյլ¹⁶ ոսկի աշտանակն¹⁷,
 Զոր երբեմն ես տեսի¹⁸ բարձող¹⁹
 եւթնարփեան²⁰ շնորհաց»^{21դ}։
 Այսար Ամլորդին ընդ առաջ²² եկեալ²³
 իւր²⁴ ազգականին
 Ի ձայն բարձր աղաղակէ զերգս
 մայրենի եւ ասէ.
 «Աւրհնեալ ես դու ի կանայս, եւ
 արհնեալ է պտուղ որովայնի քո,
 Մայր Տեառն իմոյ եկեալ առ մեզ ի
 յերկինս»^{25ե}։

¹ a, c, d, t չիք ես
² d գաւազանէ
³ c Յեսսէայ
^{4ա} Հմմտ. ԵՍ. 11:1
⁵ a, t զէմմանուէլ
^{6բ} Հմմտ. ԵՍ. 7:14
⁷ c զնթացս
⁸ b սորայ
⁹ c չիք այս է
¹⁰ a, b Իսրայէլի
^{11դ} Հմմտ. ԵՁ. 44:2
¹² a, b, c, t Զաքարիայ
¹³ c տէսեալ
¹⁴ d շքեղազարդ
¹⁵ b սայ
¹⁶ c ցոյլ
¹⁷ c աշտարակն
¹⁸ c տէսի
¹⁹ c, t բարձաւղ
²⁰ d, t եօթնարփեան
^{21դ} Հմմտ. ԶԱՔ. 4:2
²² a յառաջ
²³ c չիք եկեալ
²⁴ b ուր
^{25ե} Հմմտ. ՂՈՒԿ. 1:42-43

Այսար երկոտասան գունդք
 առաքելոցն²⁶,
 Շուրջ զաստուածընկալ մարմնովն
 եղանակեն եւ ասեն.
 «Արի՛ Տէր ի հանգիստ քո դու եւ
 տապանակս այս ամբիծ²⁷
 Բնակարան սրբութեան²⁸
 աստուածութեան քո»^{29ա}։
 Այսար կոյսքն³⁰ իմաստունք
 սպասաւորք³¹ վերափոխմանն կուսին,
 Փարին³² զտապանակաւ³³ մարմնոյն եւ
 ասեն.
 «Երանի³⁴ քեզ երանեալդ ի յազգաց³⁵»^{36բ}։
 Այսար եկեղեցիք Քրիստոսի ընդ
 տիեզերս
 Հանդէս գումարեալ ի պատիւ աւուրս
 մեծի,
 Երանի տան Աստուածածնիս ի
 զանազան շրթունս խաւսից³⁷։
 Այսար երկնայինք³⁸ եւ երկրաւորք ի մի³⁹
 հանդէս պարու
 Վերարհնեն զծնաւղս⁴⁰ Աստուծոյ։
 Այսար եւ մեք⁴¹ ի պատիւ փոխման
 տիրուհոյ կուսիս⁴²
 Խրախոյս ցնծութեան տացուք մերս
 ժողովոյ⁴³։
 Այսար ժողովեալքս ի տաճար անուան⁴⁴
 մար տեառն իսկուհոյ⁴⁵

²⁶ a, c, d, t առաքելոց
²⁷ a անբիծ
²⁸ c + եւ
^{29ա} Հմմտ. Բ ՄՆԱՅ. 6:41, ՍԱՂՄ. 131:8
³⁰ c, d, t կոյսք
³¹ a, b սպասաւոր, a + լինի, b + լինին
³² c, d փարեն
³³ c, d, t զտապանակաւ
³⁴ a, b + է
³⁵ c յասգաց
^{36բ} Հմմտ. ՂՈՒԿ. 1:48
³⁷ c, d խաւսիս
³⁸ c, d, t երկնայինքն
³⁹ t չիք մի
⁴⁰ a, b, c, t զծնողս
⁴¹ c, d մէք
⁴² a, b կուսիս տիրուհոյ փխ. տիրուհոյ
 կուսիս
⁴³ a, b մերս ժողովոյ փխ. մերս ժողովոյ
⁴⁴ c, d, t չիք անուան
⁴⁵ a, b, c, e իսկուհոյ

Երկրպագութեամբ կայցուք զնա¹
միջնորդ փրկութեան մերոյ:
Այսաւր եղեալ ապաստան յաւրս
պատուական
Կացցուք մաղթանաւքս Աստուածածնին
Սրբոյ յանդիման:
Ո՛վ մայր Աստուծոյ², Աստուածածին
Մարիամ,
Հեզ եւ քաղցրալուր, որոց³ առ քեզն⁴
յուսան⁵,
Ո՛վ պարծանք կուսից եւ փառք
հրեշտակաց,
Որ⁶ միայն ես համարձակ բարեխաւս առ
Տէր վասն⁷ աշխարհի:
Ո՛վ շտեմարան բարեաց⁸, եւ աղբիւր⁹
ողորմութեան¹⁰,
Որոց հաւատով գտուրք ոտից քո¹¹
կանխեցան¹²:
Քեզ սպասէ ժողովեալ այս¹³ հանդէս¹⁴
եւ առաջի քո¹⁵ անկեալ զգթութիւնս¹⁶
հայցէ¹⁷:
Դու՛, Սուրբ Կոյս, որ կացեր այսաւր
հուպ երրորդութեանդ,
Խնդրեա՛ եկեղեցոյ¹⁸ զխաղաղութիւն,
եւ անձանց մերոց զփրկութիւն:
Դու՛, Տիրուհի, որ համարձակդ¹⁹ ես,
Առ միաձին քո որդի աղաչեա՛²⁰ վասն
արեամբ գնեալս իւր հաւտի

¹ d գսա
² t չիք Աստուծոյ
³ b յորոց
⁴ a, b քեզ
⁵ c ուսան
⁶ t չիք որ
⁷ a, b, c, d, t չիք առ Տէր վասն
⁸ c փարեաց
⁹ c ողբիւր
¹⁰ a, b ողորմութեանց
¹¹ a, b քո ոտից փխ. ոտից քո
¹² a, b, c, d, t կանխեցան
¹³ c, d, t չիք այս
¹⁴ t հանդէսս
¹⁵ c, d, t չիք քո
¹⁶ c, d, t + քո
¹⁷ c յայցէ
¹⁸ b, e եկեղեցոյ
¹⁹ t համարձակ
²⁰ b աղաչեալ

Պահե՛լ²¹ ամբողջ զանդամս զանազան²²
Ի լրումն մարմնոյ իւր²³ հասակի^{24ա}:
Զայցելուս յառաջնորդե՛լ²⁵,
Զքահանայս ի քաւել,
Զպաշտանեայս յուսուցանե՛լ²⁶,
Զժառանգաւորս ի դաստիարակել:
Զժողովուրդս ունկնդրութեամբ սոցին²⁷
հետեւել:
Քեզ մաղթէ եկեղեցիս եւ անկեալ
առաջի աղերսէ.
Խոնարհեա՛²⁸ յաղաչե՛լ²⁹ զմիաձին³⁰ որդի³¹ քո
Վասն թագաւորաց հանդարտութեան,
Իշխանաց զուարթութեան³²,
Զինուորաց³³ պատսպարութեան,
Քաղաքաց պահպանութեան,
Եւ որոց ի նոսա զանազան հասակաց³⁴
խնամակալութեան:
Որպէս զի միաձայն³⁵ երգով³⁶ ի մի
հանդէս պարու
Տանեսցուք քեզ աստ եւ յանդրանկացդ³⁷
խորան,
Ի փառս Ամենասուրբ Երրորդութեանդ
Հաւր եւ Որդոյ³⁸
Եւ Հոգւոյդ Սրբոյ³⁹, այժմ եւ միշտ եւ
յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

²¹ a, b պահեալ
²² c զանազանս
²³ c իւրոյ
^{24ա} Հմմտ. Եփ. 4:13
²⁵ a, b, t առաջնորդել
²⁶ a, c ուսուցանել
²⁷ t նոցին
²⁸ a, b խոնարհեա
²⁹ c, d, t աղաչեա
³⁰ b զմիաձինն
³¹ a, b որդիս
³² a, b զարութեան, c զուարթութեան
³³ a, b զինուորաց
³⁴ a, b հասակաց զանազան փխ. զանազան
հասակաց
³⁵ e միայն
³⁶ t երգովք
³⁷ a, b յանդրանկաց
³⁸ b Որդոյ
³⁹ a, b Սուրբ Հոգւոյն փխ. Հոգւոյդ Սրբոյ